

Månadsnytt

Årgång 19 - Nr 8 - December 2003

Sveriges Pensionärsförbund - Seniororganisationen i tiden
Karlskogaföreningen

Illustratören Torsten Palmér gjorde akvarelldebut som 80-åring

Under två lördagar i höst ställde Torsten ut små utsökta akvareller och ett antal teckningar. Det märkliga med Torsten Palmér är han under en stor del av sitt yrkesverksamma liv var illustratör och teknisk ritare. Det var först vid fyllda 79 år som han började måla akvareller.

Men det sägs av kunniga, att en stor fördel i olja- och akvarellmålning är att man kan teckna, speciellt i fråga om perspektiv, och att Torsten behärskar både teckning och perspektiv märks sannernligen i hans akvareller och hans otroligt välgjorda teckningar.

- Jo, det stämmer nog att jag i målningen har hjälp av mitt tecknande. Jag har nämligen tecknat

alltsedan jag var grabb. Förutom en ingenjörsutbildning blev det bl. a. en fyraårig kvällskurs i teckning på Konstfack. Från 1959 fram till min pensionering 1988 var jag sedan anställd vid AB Bofors som teknisk ritare och illustratör. Bland uppdragen gällde det att ingående illustrera Stridsvagn S och vapensystemet Haubitze -77. Jag gjorde också under 30 årstid patentritningar åt Kurt Lautmanns patentbyrå, berättar Torsten Palmér.

Teckning och slogan gav resa till Riokarnevalen

1983 utlyste chokladtillverkaren Marabou en slogantävling bland allmänheten. I priset ingick en resa till New York. Den resan vann Torsten med en teckning och slogan

*"Palmes utsträckta hand vore fin
om det i den låg en Maraboupralin".*

Ett annat exempel på vunna priser är från 1985. Då utlyste Gevalia en teckningstävling där det gällde att illustrera kaffekoppar. För Torsten och hans fru Lisbeth blev priset en oförglömligt trevlig resa till karnevalen i Rio i Brasilien. 1986 gick resan till Monte Carlo som pris i en annan slogantävling Marabou utlyst.

Sitt målande och tecknande varvar Torsten med matlagning varje onsdagskväll i Olas matlagningskurs på Karlbergsskolan. Han är också en flitig deltagare i Morgonbadargänget sedan många år tillbaka och paret Palmér gästas ofta olika SPF möten.

Text o foto: *Bengt Aldén*

Almanackan

(Sparas lämpligen till nästa nummer av Månadsnytt)

Manusstopp för nästa nummer av Månadsnytt, torsdagen den 22 januari.

Distribution, fredagen den 30 januari.

Torsdagen den 27 november kl. 14.00

Missionskyrkans samlingsal. Månadsmöte med info. Brottsförebyggande polisen Kenneth Sundkvist: Tillfället gör tjuven. Kaffeservering och lotterier. **Kafferepet:** Se Månadsmötet. Förhandsanmälan till tel. 302 40 eller 353 61.

Lördagen den 29 november kl. 10.00-12.30

Träffen. Utställning. Kl. 11.00. Sång av Nordkvistarna. Adventsfirande med glögg och pepparkaka. Kaffeservering.

Tisdagen den 2 december kl. 14.00

Missionskyrkans samlingsal. Vetgiriga Veteraner. Ulla och Jan-Erik Averås: En resa i Peru. Kaffeservering. Medarr: Medborgarskolan.

Fredagen den 5 december kl. 14.00

SPF Nickkällan. Underhållning och allsång med SPF-kören och Allis. Välkomna

Lördagen den 6 december kl. 10.00-12.30

Träffen. Julmarknad. Kl. 11.00 Leif Björk: Sång och musik. Kaffeservering.

Torsdagen den 11 december kl. 14.00

Missionskyrkan. Månadsmöte med föreningsinformation och Luciatåg. Kaffeservering och lotterier. Förhandsanmälan till tel. 302 40 eller 353 61.

Lördagen den 13 december kl. 10.00-12.30

Träffen. Julmarknad. Kl. 11.00 Grundskolans Lucia. Kaffeservering.

Fredagen den 19 december kl. 17.00

Solbringen. Traditionellt Julbord. Pris:140,-. Max 80 personer. Anmälan till exp. 302 40.

Lördagen den 20 december kl. 10.00-12.30

Träffen. Julfirande. Kaffeservering.

Fredagen den 9 januari kl. 14.00

SPF-Nickkällan. Underhållning: Gubbträffen från Karlsbergskyrkan. Välkomna.

Tisdagen den 13 januari kl. 14.00

Missionskyrkans samlingsal. Vetgiriga Veteraner. Svante Ståhl: Visby ”medeltidens Bofors”. Kaffeservering.

Lördagarna den 17 och 24 januari kl. 10-12.30

Träffen. Utställning. Den 17:e kl. 11.00 Allsång: Klas & Co. Kaffeservering.

Torsdagen den 22 januari kl. 14.00

Träffen, Kafferepet.

Onsdagen den 28 januari kl. 15.00

Club Solbringen

Torsdagen den 29 januari kl. 14.00

Missionskyrkan. Årsmötesförhandlingar. Parentation av Monica Albertus. Framträdande av Kent Lundberg och Kjell Johansson. Kaffe och lotterier. Förhandsanmälan till tel. 302 40 eller 353 61.

Lördagen den 31 januari kl. 10.00-12.30

Träffen. Utställning: Expose Prisma. Kl. 11.00 Erling Johansson om Stridsvagn S. Kaffeservering.

Lördagen den 7 februari kl. 10.00-12.30

Träffen. Utställning Prisma. Texttilier med kulturprägel. Kaffeservering.

Lördagen den 14 februari kl. 10.00-12.30

Träffen. Utställning: Karlbergsgruppen Ulrika Andersson, Hans Jansson och Sture Ullberg. Kl. 11.00 Klas Sjöberg: Vernissage och presentation av utställning. Semmelträffen med kaffe.

Lördagen den 21 februari kl. 10.00-12.30

Träffen. Utställning Karlbergsgruppen. Kl. 11.00 Stig Fransson: Hur är det med vårt försvar? Kaffeservering.

Tisdagen den 2 mars kl. 14.00

Missionskyrkans samlingsal. Vetgiriga Veteraner. Erik Wehkaoja: Min farfar shamanen. Kaffeservering.

Redaktör och ansvarig utgivare: **Bengt Aldén, tel 370 24, 070-604 51 50. E-post: 058637024@telia.com**
Kansli och expedition: **Solbringen, 691 83 Karlskoga. Tel 302 40. Öppen varje vardag kl. 10-12.**
Föreningens ordförande: **Yngve Eriksson, tel 516 54. E-post: birgitta.eriksson@mbox320.swipnet.se**
Föreningens sekreterare: **Ulla Averås, tel 72 53 00. E-post: ulla.averas@privat.utfors.se**
Föreningens kassör: **Lennart Johannesson, tel 510 14. E-post: me98044@elvis.swipnet.se**
Föreningens Internet hemsida: **www.spf.karlskoga.just.nu**
Föreningens postgiro: **94 41 25-4**
Tryckning: **Karlskoga Grafiska, tel 300 53. E-post: grafiska@telia.com**

”Hur hålla sig frisk”.

På Vetgiriga Veteraners träff den 4:e november fick vi, 72 åhörare, av Gertrud Rullander en mycket inlevelsefull information under rubriken **Hur hålla sig frisk. Temat var att vi måste vårda oss själva**”. Föredraget återges här i ett koncentrat.

Gertrud applicerar örönljuset på ”försökskaninen” Anders Jones. Skall ge avkoppling, avspänning, frigöring och ny energi.

Betänk att 75 procent av oss inte mår bra. Ofta beror det på att vi får i oss för lite grundämnen. Vart 3:e barn är allergiskt och även var 4:e vuxen.

På grund av alla luftföroreningar försuras naturen och vi med den. ”Varför går vi in i väggen”? Jo, för att vi inte har hälsan. Surt vatten ger sjuka människor och naturen slår tillbaka på grund av försurningen. Det är en katastrof som människan har skapat. Försurningen har ökat 10-15 % under de senaste åren.

Moder jord är sur

År 1965 började vi att kalka våra sjöar och vi såg en liten förbättring. Men nu har kalkningen minskat. Vi ”rör oss med” c:a fem miljoner olika kemikaliska ämnen som påverkar vår natur och miljö. Vad ställer inte dessa till det för oss? Vilken kontroll har vi över alla dessa kemikalier och dess inverkan på jorden? Tillverkaren? Nej!!!

NÄR och HUR får vi betala för all denna miljöförstöring? Att vi redan har sett resultat i naturen, genom stora översvämningar i annars lugna områden, är helt klart. Och som tidigare påpekats, har människan försurats och dragit på sig ett otal olika sjukdomar. Vilket resulterar i att vi förbrukar stora mängder tabletter, som förstör våra magar och ger högt blodtryck, som i sin tur skall botas med ytterligare tabletter!

Ingen tror kanske att östrogen är ett miljögift. Då östrogenet ”passerat” kvinnan och via kloaksystemet hamnat i våra vattendrag, så kommer det dels med i vårt dricksvatten och dels får t.ex. fiskarna det i sig. Resultatet blir sedan att mannen får det i sig och fortplantningsförmågan påverkas till det sämre. Detsamma gäller även djurlivet som kommer i kontakt med ”miljögiftet östrogen”. Hör och häpna! Ingen reagerar!

Vilka sjukdomar har vi då?

Kvinnor har mest reumatiska sjukdomar i ledgångar. Beroende på att kroppen har ”avkalkats”. Alla celler behöver kalk. Men cellerna får för lite kalk eftersom den naturliga kalken på grund av försurningar söndrats och kanske ”hamnat på 3 meters djup”, vilket gör att växterna ej kan tillgodogöra sig kalken. Varken potatis eller morötter når kalken. Därför måste vi fylla på med kalk på ”konstgjord väg”, det vill säga genom en tesked kalk i ett glas vatten varje dag. Kalkbristen ger böjda ryggar och bröstbenet kan säcka ihop.

Benskörhet

Svenska ben är skörast i världen! Kvinnor behöver kalk, allra helst i den fertila åldern. Barnet i magen kräver kalk för sin uppbyggnad! Och barnet tar vad som finns att tillgå. Det kan betyda urkalkning av modern. I naturen finner vi att älgar också är bensköra. På grund av att de lever i den försurade skogen, där växter inte når åt kalken som fördjupats.

Kaffe och Coca Cola är flera 100 gånger surare än det neutrala pH-värdet 7,0. ”Kärringvärk”, är en muskelsjukdom, som äntligen har tagits på allvar.

Gertruds rekommendation var **ät tillskott av kalk och motionera**. Kalk neutraliserar försurningen av våra kroppar. Kalk sänker blodtrycket. Kalk är nyttigt mot kvicksilvrets verkningar i kroppen, t.ex. i samband med amalgam. Även vitamin B12 är bra i detta sammanhang. Hur reagerar då kroppen vid försurning, vid lågt pH-värde? I Sverige har vi c:a 2 miljoner allergiker! Varav en stor andel är pollenallergiker.

Gertruds föredragning var mycket uppskattad. Hon avtackades med blommor och applåder. Därefter var det många som tog kontakt med Gertrud. Bland annat kunde vi köpa örönljus och surhetsmättnings ”stickor” samt ”prata kalk”. Dessutom fick vi foldern ”Hälsningar”. Vill du ha kontakt med Gertrud, ring tel. 0583-77 07 30.

Text: Anders Jones

Prenumerera på Månadsnytt

Flera föreningar och personer har uttryckt önskemål att få tidningen Månadsnytt. Det gläder oss. För 200 kronor inkl. porto m.m. kan man i fortsättningen prenumerera på åtta nummer av tidningen. Summan sätts antingen in på vårt postgirokonto 94 41 25-4 eller inbetalas på vår expedition. Glöm ej uppge namn och adress och uppge "Månadsnytt".

Månadsnytt 2004

Manusstopp och utgivningsdagar 2004.

Nr	Manusstopp	Utgivningsdagar
1	22 januari	30 januari
2	19 februari	27 februari
3	18 mars	26 mars
4	22 april	30 april
Sommaruppehåll		
5	22 augusti	27 augusti
6	23 september	1 oktober
7	21 oktober	29 oktober
8	18 november	26 november

Expeditionen julstänger

Som vanligt stängs expeditionen några veckor under jul och nyårshelgerna vilket innebär att i år blir sista öppna dagen före jul den 19 december för att åter öppna den 12 januari 2004.

KPR-RUTAN

Ändrade rutiner fr. o. m. den 1 november för hjälp med inköp:

Skrantahallen och Frödingshallen (Konsum):
Iplöckning av varor: 40:-. Hemkörning: 60:-

Kronhallen (alla butikerna): Iplöckning av varor: 50:-. Hemkörning: 50:-. Kan du plocka i varorna själv behöver du bara betala hemkörningen.

Om du är förhindrad att beställa själv och har s.k. "omvårdnad" (inte bara städhjälp), får du hjälp av Hemtjänsten både med beställning och hemkörning av varorna. Har du inte "omvårdnad" kan du kontakta biståndshandläggaren inom ditt vårdlag för vidare information och eventuell utredning.

Nypremiär för Pensionärsbion i Nya Saga-Bio

Efter den förödande branden vid Centralplan i augusti som ödelade möbelaffären i Hus Nr 4 samt Saga-Bio och Röda Kvarn är det den 21 januari klart för nypremiär av "Pensionärsfilmerna". Glädjande nog kan också priset 50 kronor bibehållas för bra aktuella filmer och lite äldre storfiler.

Ägarna till Saga-Bio, Håkan Enock och Lars-Erik Olsson, har sedan det blev klart att de skulle få hyra Folkets Hus, nedlagt ett stort arbete med att bygga om teatersalongen till en modern film-salong med nya bekväma fåtöljer och med det bästa som går att få när det gäller projektion och ljud.

Vid ett möte med representanter för de olika pensionärsföreningarna bestämdes tillsammans med Håkan Enock att den aktuella filmen Ondskan blir första film ut 21 januari och den följs den 4 februari av Abott Smith.

"Pensionärsbio" på Nya Saga Bio

För pensionärer och daglediga. Pris: 50 kr.
Onsdagen den 21 januari kl. 15.00

**PUBLIKSUCCÉ! KRITIKERSUCCÉ! 1:A PÅ BIOTOPPEN
SVERIGES OSCAR® BIDRAG 2003**

EN MYCKET VÄL-GJORD OCH STARK SVENSK FILM
ORVAR SÄFSTRÖM, FILMKRÖNIKAN

©©©© "DET HÄR ÄR SVENSK FILM PÅ TOPP"
GUNNAR REHLÉN, PLAZA

✚✚✚ "EN ALLEDELS SUVERÄN FILMVERSION AV JAN GUILLOUS BOK"
JAN-GLOV ANDERSSON, AFTONBLADET

"ANDREAS WILSON ÄR LYSANDE"
FEMINA

aaaa

BÄST AV ÅR
SVEKT, EXPRESSEN

BÄST AV ÅR
HELENA VON ZWIEGBERGK, AFTONBLADET

BÄST AV ÅR
SVEKT, PLAZA

VINNARE VÄREGGÖ FILMFESTIVAL
INTERNATIONELLA FILMKRITIKERS
PRIS FÖR BÄSTA FILM
BÄSTA MANERIGÅKÅDENSPELARE
ANDREAS WILSON

JAN GUILLOUS
ONDSKAN
EN FILM AV MIKAEL HÅFSTRÖM

”Lapp på luckan” på Pensionärsdagen

Fullsatt till sista stolen i A-salen.

Den 10 november ägde den numera traditionella Pensionärsdagen rum på f.d. Folkets Hus. Som vanligt var det Karlskoga kommun som stod bakom arrangemanget tillsammans med samtliga pensionärsorganisationer.

Inför en fullsatt A-sal, d.v.s. cirka 450 personer, hälsades gästerna välkomna av PRO:s samordnare Inez Brattström därefter lämnade hon ordet till kommunalrådet Margareta Karlsson som bl. a. informerade om en del av turerna kring kommunens bekymmer och glädjeämnen.

Sedan var det orkestern Einar Perssons vänners tur att under ledning av Nils Hahne svara för underhållningen. Det är bara att konstatera att den 85-åriga Nils Hahne fortfarande är outstanding. Vilken spelglädje och kunnande. Till sin hjälp ha-

de han som vanligt också rutinerade Sune Olson, Rune Lundell, Lennart Eriksson och Per-Olof Johansson. De förnöjde publiken med tio gamla örhängen vilka avslutades med paradnumret Route 66.

Margareta Karlsson fick i uppgift att avtacka orkestern men eftersom hon inte hade några blommor med sig erbjöd hon orkestermedlemmarna istället en kram och kyss på kinden. Ett erbjudande som de inte var sena att utnyttja.

Efter kaffepausen vidtog för alla danslystna möjlighet till dans i A-salen till tonerna av orkestern. Och att danstakterna fortfarande sitter i bevisades av att det snabbt blev fullt av dansanta par på dansgolvet.

Text: Bengt Aldén. Foto: Mats Endermark, KT.

Ola Olsson t.v. hälsar på konstnären och musikern Einar Persson.

Full fart på dansgolvet.

Funderingar om tiden

Erik Wehkaoja

En dag i november 2003 talade vi om minnen, barndomsminnen, och jag letade fram ett av mina.

Jag är fyra år, kanske fem år.

Året är sannolikt 1940 eller 1941, Finland är på väg mot fortsättningskriget, men ännu är det fred. En tillfällig.

Platsen är Ylistaro kyrkby – nåja, här är det finska språket i total dominans och byn heter egentligen Ylistaron kirkonkylä – i Österbotten i Finland. Huset – gården – ligger vid stranden av Kyro ålv. Någon kilometer österom kyrkan.

Gårdens fyra drängar – ja det heter fortfarande och skall komma att heta dräng länge än – sover i ett litet rum på vinden till ett uthus en bit bort från boningshuset.

Fyra sängar, fyra halmmadrasser och - som jag minns – en stor ensamhet. Tomhet.

Fast . . . kanske är min minnesbild osann, färgad av min föreställning som vuxen? Men nej: - jag vet att detta var fyra fattiga, ensamma unga män, bortglömda till min farbror Aare för en sommars hårt arbete.

Fjorton, femton kanske sexton år gamla.

Det är där uppe i deras rum på uthusvinden som jag lär mig något mycket betydelsefullt: - att plocka getingar. Steklar.

En av de unga männen visar, när jag fascinerad stannar upp och tittar på fönstrets myller av små och stora steklar – getingar och getingars släktingar – att man kan ta dem – varsamt, varsamt – i vingarna och sedan släppa ut dem, ut till den heta sommardagens frihet.

Och genom mer än sex decennier av försvunnen tid kan jag höra hans röst: - alla vill frihet..!

- Alla!

Så . . . nog tror jag att min bedömning är riktig: - männen uppe på vinden var fyra ensamma män, fångade till en sommars tomhet.

Hemifrån.

Eller i varje fall en av dem: - han som lärde mig att plocka getingar. Steklar.

Så där är minnet: - det finns en bild inom oss, och om vi ser efter – bortom den bilden – finns en annan verklighet och en stark känsla, som bara kan formas inom oss.

Inom Dig eller mig.

En slutsats dragen, kanske decennier efteråt. En vunnin insekt. En betydelsefull.

Men så feigt formade mig livet – eller valde jag att vara: - en geting, en stekel, som fångas i vingarna blir arg – naturligtvis! – och vill gärna peta in sin gadd i fingrarna som håller . . . men deras konstruktion hindrar sådana gymnastiska övningar.

Jag vet allt det där. Men medan jag som fyra eller femåring plockade steklar och bar ut dem till gårdens sommarvärme, så låter jag bli i dag, som vuxen . . .

Rädd för ett litet stick i mitt finger.

En annan insikt skulle ges mig samma sommar, på samma uthusvind.

Det är söndag, snart dags för besöket i kyrkan och alla på gården är uppklädda och aningen anorlunda i sina gester och sätt att vara, alla utom jag, de andra barnen och Liina: - Liina vägrar att gå till kyrkan!

Hon har inte förlåtit Honom som lät hennes ende son dö vid det där för oss barn så obegripliga som kallas Fronten . . .

Ja, prästen har varit på besök, argumenterat och försökt förklara, men förgäves: - Liina säger nej! Hon skall aldrig mer gå till kyrkan . . .

Så . . . hon stannar hemma, passar alla oss små-

barn som heller inte behöver besöka kyrkan och ställa till oro genom vårt sätt att vara.

Den här söndagen har jag smugit iväg upp på uthusvinden, upp till drängarna. Sensommarens värme är tung och männen är varma i sina mörka konfirmationskostymer där de sitter och smusslar med en flaska.

Det är då som en av dem, ur sin västficka, fiskar upp ett tjockt fickur, nästan runt, håller det tätt intill mitt öra och säger: - lyssna!

Och jag lyssnar.

Jag håller andan och lyssnar . . .

Styrd av en oro som mäter detta förunderliga som vi kallar tid, tickar urverket – tungt och doft – mot mitt öra. Tid mäts ut och läggs undan, utan att vi kan se ens en anings aning om förändring omkring oss.

Allt är som förut – och ändå inte: -tid har gått!

Detta att äga en klocka i fjorton, femton eller sextons års ålder i Ylistaro kyrkby tidigt 1940-tal, det var en stor sak, det förstod jag långt senare. Det var betydelsefullt!

Då, just i det där ögonblicket när klockan låg tätt intill mitt öra och mätte ut allas vår tid, då mötte jag – kanske för första gången i mitt liv, även om klockor inte var ovanliga i min familj – en djup tanke för det barn som var jag, och frågade: - vad är det som låter?

Tiden, fick jag som svar, det är tiden som går . . .

De breda golvplankorna under mina fötter gungade till och jag bävade: - tid är inte! Tiden kom, lät sig mätas som ett dovt tickande i en nästan rund, tjock klocka, för att sedan försvinna . . . Bli borta!

Men vart? Undrade jag, utan att då eller någonsin senare finna ett svar.

Vart tar tiden vägen?

Erik Wehkaoja, författaren till ovanstående berättelse bor i Storfors och var under slutet på 70-talet fram till 1985 en ofta återkommande krönikör i Karlskoga Tidning. Han är också anlitat som gästföreläsare och sagoberättare i olika sammanhang. Sina kontakter med sitt forna hemland Finland har han bl.a. bibehållit genom över 200 olika engagemang och resor och som stipendiat på kulturcentrat Hanaholm utanför Helsingfors.

Erik är också sedan något år medlem i vår förening.

Sune Olson flitigt i elden

I Sune Olson har föreningen en professionell förmåga som kan roa och underhålla på ett trevligt och otvunget sätt. Det bevisade han nu senast i höst vid tre olika framträdanden.

Det första ägde rum på månadmötet den 30 oktober där han berättade under rubriken ”Lite stoj, lite stim och lite allvar.

Det andra tillfället var den 8 november på Lördagsträffen, och det blev också ett uppskattat framträdande, då i sällskap med, vapendragaren sedan otaliga framträdanden, Charlie Falk. De varvade sitt framförande med Falks dragspel och Sunes sång, trumkomp och historier. Som extranummer bidrog Nils Hahne med ett applåderat sånginslag.

Sunes tredje engagemang ägde rum den 11 november i samband med Pensionärsdagen på f.d. Folkets Hus. Förutom medverkan som trummis i orkestern Einar Perssons vänner ledde han allsången i tre nummer. Således ett nog så späckat program varvat med hans många andra åtaganden.

Södertörn fullt av svenska kulturskatter

1930 hade Claes Lagergren testamenterat Tyresö Slott med hela hans våning inredd i sekel-skiftesanda till Nordiska Museet. 1986 återställdes interiören på Häringe Slott så som det varit under Axel Wennergren-epoken 1934 – 1974.

Detta är två av många sevärda ställen som Ulla och jag fick uppleva vid en rundtur på Södertörn i början på oktober. Med Södertörn brukar man främst mena området söder om Stockholm ner mot Nynäshamn med kommunerna Tyresö och Västerhaninge.

Vi startade på Årsta slott, inte att förväxla med stadsdelen Årsta i Stockholm. Godset tillhörde på 1300-talet Tyska orden men såldes 1467 till Erik Axelson Tott. Huvudbyggnaden av sten i två våningar byggdes 1660-67. På Årsta växte Fredrika Bremer upp och där avled hon 1865 och hennes grav finns vid Österhaninge kyrka en bit från Årsta. Efter en omfattande restaurering ägs slottet nu av kommunen. De väldiga ägorna fylls efterhand av golfbanor och den största och förnämsta med 27 hål har nu slottet som klubbyggnad. Det gör att man dels fritt kan bese slottet invändigt dels få mat i golfrestaurangen.

Här växte Ivar Lo-Johansson upp

Längre söderut i kommunen kommer man till Tungelsta, ett samhälle vid järnvägen mellan Stockholm och Nynäshamn. Det var här Ivar Lo-Johansson växte upp. Det sägs att han på biblioteket brukade låna böcker i döda personers namn – han var för ung för att få eget lånekort. Han har nu en staty i byns centrum och en minnessten med motiv från hans böcker.

Häringe herrgård var en gång hemvist för Axel Wennergren.

Ivar Lo-Johansson står staty vid sin minnessten i Tungelsta.

Tändstickskungen Torsten Kreuger

Söderut finner man Häringe slott, eller herrgård som det egentligen är. Detta gods nämns i historien första gången 1278. Den nuvarande huvudbyggnaden som är av sten i två våningar tillkom i huvudsak genom Gustaf Horns om- och tillbyggnad 1651-57. Det största intresset från vår sida har dock Häringe i modern tid, ägt av några av Sveriges största industrimagnater. 1929-34 ägdes Häringe av Torsten Kreuger, tändstickskungen. Då hans imperium gick i kras 1934 köptes konkursboet kring Häringe av Axel Wennergren.

Axel Wennergrens sommarresidens

Axel Wennergren hade försett 20-talets dammsugare med medar och grundade Electrolux. Han blev enormt förmögen och han och hans hustru Marguerite hade här sitt sommarresidens. Många världskändisar såsom Josefin Baker, Greta Garbo, Zarah Leander och Karl Gerhard hörde till de kända gästerna. En intressant glimt gavs också i ett tidningsurklipp från Ny Dag, (Vpk:s husorgan) från 50-talet, där Axel Wennergren utmålades som den store utsugaren av den svenska arbetarklassen.

Idag är Häringe ett livaktigt konferenscenter, vi åt lunch på den prisvärda restaurangen i anslutning till Wennergrens våning. Varje lördag mellan klockan tre och

fem finns också möjlighet att till den facila priset av 95 kronor inta "afternoon tea" med ett kak- och bakelsebuffébord, som är helt makalöst – synd att vi var så mätta efter lunchen att vi fick avstå!

Tyresö slott

Sist bland slotten vi besökte var Tyresö. Det är kommunen som ligger närmast Stockholm. Slottet av tegel i två våningar med långssträckta flyglar byggdes 1630-33. Godset som tillhörde slottet utgjordes av hela nuvarande Tyresö kommun. 1892 flyttade markisen Claes Lagergren in på Tyresö slott. Under det närmaste halvsekle växte bebyggelsen och marken avstyckades efterhand.

Claes Lagergren inredde sin våning i sekelskiftesstil och vid hans död 1930 var den testamenterad till Nordiska Museet. Det var ingen välkommen gåva för underhållskostnaden för slottet är idag ca 2 miljoner kronor om året! Dock betydde det att hela bostaden inklusive en boksamling på över 12000 böcker fortfarande finns bevarad. Museet hälsar besökare välkomna till mycket intressanta guidade visningar.

Text o foto: Jan-Erik Averås

**HÄR
FINNS
KLÄDERNA
FÖR
BÅDE
VARDAG
OCH
FEST!**

Larssons

SANDVIKENS KÖPCITY
TEL 0586-403 77

Öppet: Måndag-Fredag 10-18
Lördag 10-13

OBS! 91:an stannar utanför affären.

Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna

Inga-Stina Ander, Vikgatan 11
Kjell-Åke (Gusse) Eriksson, Bastugatan 49
Hans Nilsson, Boåsvägen 22
Pavel Svancara, Flygfältsvägen 13 A

Beträffande lokalfrågan

Vi har under flera år haft förmånen att få hyra Missionskyrkans lokaler för månads och Vetgiriga Veteraner. Vi får hyra lokalerna till ett mycket förmånligt pris i förhållande till t.ex. Källaren i f.d. Folkets Hus. Vi som är ansvariga för dessa arrangemang är mycket belåtna med det engagemang och det ansvar uthyraren visar mot vår förening.

Nu har några medlemmar framfört synpunkter på att vi hyr lokaler av en organisation som inte är neutral i den bemärkelse SPF står för. Vi som står för aktiviteterna anser att då uthyraren inte ställer några krav på innehållet i våra arrangemang så finns det inte här något skäl för oss att byta lokal.

Lokalen ligger förhållandevis centralt och är lättillgänglig, handikappanpassad, välutrusad audiovisuellt och förhållandevis välförsedd med parkeringsplatser i närmaste omgivningen. Ekonomin är som tidigare nämnts mycket fördelaktig. Som läget är i Karlskoga just nu ser vi inte att det finns något bättre alternativ.

Hör gärna av Dig beträffande lokalfrågan till vår expedition eller till undertecknade!

Hjärtligt välkomna till Månadsmöten och Vetgiriga Veteraner.

Inge Liljegren, Anders Jones och Per Leksell

Styrelsen och redaktionen vill passa på att önska alla våra medlemmar och läsare

En God Jul och Ett Gott Nytt År

Skenande kostnader för äldres olyckor

Äldre människor är överrepresenterade i nästan alla slags olyckor. Enbart de äldres fallolyckor kostar landstingen och kommunerna varje år omkring 4,7 miljarder kronor. Om inget görs kommer dessa kostnader att öka till 7,7 miljarder kronor på några decennier. Enkla och billiga åtgärder kan minska antalet fallolyckor och det stora personliga lidandet. Kostnaderna kan reduceras och därmed frigöra resurser i landstingens och kommunernas ansträngda ekonomier.

Varje år dör nästan 3 000 personer i olyckor i Sverige. Antalet dödsfall minskar för de allra flesta olyckstyper, såsom drunkningsolyckor, trafikolyckor, elolyckor och olyckor i arbetslivet. Men denna positiva utveckling omfattar inte våra äldre, som är klart överrepresenterade i olycksstatistiken. Fallolyckor bland äldre leder till fler dödsfall, större antal inläggningar på sjukhus och fler besök på akutmottagningarna än någon annan typ av olyckor.

De äldres olyckor leder till ett omfattande personligt lidande och mycket stora samhällskostnader. Under 2000 dog drygt 1 000 personer över 65 år i fallolyckor. 41 000 skadades så allvarligt att de tvingades till sjukhusvård och 62 000 skadades lindrigt. Detta kan jämföras med vägtrafikolyckor, som årligen leder till cirka 500-600 dödsfall, i alla ålderskategorier.

De direkta kostnaderna för äldres fallolyckor uppgår varje år till 4,7 miljarder kronor, lika fördelat på landstingen och kommunerna. De drabbade individerna står genom patientavgifter och transportkostnader för ytterligare nästan 100 miljoner kronor.

Tendensen är att antalet dödsoffer till följd av fallolyckor bland äldre ökar – till och med snabbare än vad som motiveras av att de äldre blir allt fler. Enligt en ny prognos gjord av Nationellt Centrum för erfarenhetsåterföring från Olyckor (NCO) kommer antalet vårdbehövande över 65 år att öka nästan till det dubbla de närmaste 30 åren, från 41 000 till nästan 70 000 om året. Sam-

tidigt beräknas de direkta kostnaderna för landsting och kommuner att öka från 4,7 till 7,7 miljarder kronor.

Samhället satsar omfattande resurser på att förebygga olyckor inom en rad områden, men inte när det gäller olyckor i hem- och fritidsmiljöer – där de flesta olyckorna inträffar. Dessa typer av olyckor är mycket lågt prioriterade även när det gäller forskning.

Ett skäl till tystnaden kring våra äldres fallolyckor är att det inte finns någon nationell aktör som är ansvarig för att ta ett samlat grepp kring äldres säkerhet. Avsaknaden av denna samlande kraft har bland annat medfört att ingen känt ansvar för att uppmärksamma fenomenet fallolyckor. Medierna har inte försetts med statistik, forskningsresultat och utvärderingar av åtgärdsprogram inom området. Jämför exempelvis med trafikområdet, där flera myndigheter och intresseorganisationer driver ett offensivt förebyggande arbete. Detta framgångsrika arbete har bidragit till att antalet dödsoffer inom vägtrafiken mer än halverats under de senaste 30 åren, trots att trafiken ökat mycket kraftigt. Förhoppningsvis kan en samordnande funktion fylla detta tomrum när det gäller äldres olyckor och bli en drivande opinionsbildare, koordinator av förebyggande åtgärder och initiativtagare till forskning.

Ett annat skäl till tystnaden är det politiska ointresset. I oktober 2002 lämnades det in 49 motioner i riksdagen som nämner ordet ”trafiksäkerhet”, men inte en enda som innehåller ordet ”äldresäkerhet”. 30 motioner nämner ordet ”trafikolyckor”, men bara tre tar upp äldres fallolyckor. Äldres fallolyckor berördes inte i en enda fråga eller interpellation i riksdagen under 2002.

Samtidigt finns det en stor potential för att förbättra säkerheten bland äldre. Studier visar att enkla åtgärder kan leda till väsentliga resultat: Förebyggande program bestående av hembesök, förändrad medicinering, eliminering eller modifiering av kända riskfaktorer samt motionsprogram kan reducera fallolyckorna med drygt 20 procent. An-

vändning av mjuka skyddskuddar runt höfterna kan reducera risken för lårbenshalsfraktur i samband med en fallolycka med 66 procent. Enskilda kommuners satsningar på att förebygga äldres fallolyckor har gett goda resultat.

På svenskt initiativ lanserades år 1989 konceptet "En säker och trygg kommun", som nu ingår i Världshälsoorganisationens (WHO:s) globala skadeförebyggande program. Det är en modell för skadeförebyggande arbete i lokalsamhället och en viktig metod för att nå ut till olika aktörer. Grundidén är att bygga på de sociala, ekonomiska, politiska förhållanden och organisationer som finns i en kommun, en kommundel eller en stadsdel. I Sverige finns 14 "säkra och trygga" kommuner.

Sveriges kommuner och landsting kan på ett bättre sätt intrigera mål och åtgärder för äldres säkerhet i det olycksförebyggande arbete som bedrivs. Bl. a. Gör kommunerna planera och utforma bostäder och trafikmiljöer även med tanke på äldres människors behov.

Regeringen beslöt förra året att ge länsstyrelserna extra medel för inrättande av 100 äldreskydds-

ombud. Dessa ombud skall i första hand användas i tillsynsverksamheten. Med den besvärande olyckstatistiken som bakgrund vore det en samhällsekonomisk fördel om dessa ombud också gavs tid att arbeta förebyggande för att öka säkerheten för våra äldre.

Samhället kan inte fortsätta att blunda inför den ökning av skador hos äldre och onödigt lidande som vi står mitt i och inför. Det finns både mjuka och hårda skäl till att uppmärksamma våra äldres säkerhet. Men det saknas en nationell aktör som "äger" frågan. Vårt förslag är att regeringen tillsätter en samordnande och tidsbegränsad funktion, liknande den delegation som finns på barnsäkerhetsområdet, som uteslutande fokuserar på äldres säkerhet och att förebygga deras olyckor.

Christina Salomonson, Räddningsverket

Gunnar Ågren, Folkhälsoinstitutet

Barbro Westerholm, SPF

Margaretha Spjuth, Sv. Kommunförbundet

Roger Molin, Landstingsförbundet

Lage Andréasson, PRO

Bekvämare boende!

Har du funderat på om det inte börjar bli dags att se över hur du bor idag och hur du vill bo framöver?

Hyresrätt?

I hyresrätten ingår underhåll och service utan extra kostnader. Det finns möjlighet att göra tillval till bra priser.

Om du väljer Flytt hjälp

Till och med flytten kan vara trevlig om du tar Hyresbostäder till hjälp. När du bestämt vilken dag du vill flytta kommer en flyttfirma och hjälper dig. Du får hjälp med att bära tunga möbler och möblerna mår bättre av att hanteras av proffs.

Välkommen in !

Vem Städar?

Du håller nog med om att det finns roligare saker att göra än att städa huset efter du har flyttat? På Hyresbostäder tycker vi att det ska vara roligt att flytta, så flyttar du in hos oss kan vi ombesörja städningen.

Kampanjerbjudande!

Att flytta innebär ofta att man får en del tråkiga extrautgifter. Flyttar du till Hyresbostäder är det tvärtom.

För att visa att du är välkommen bjuder vi på den första hyran och

50 % rabatt på 12:e hyran eller så betalar vi flytt/städ-kostnad upp till max 7000 kr.

Detta erbjudande gäller t.o.m. 29/2 -04. Endast utvalda objekt!

Hyresbostäder i Karlskoga AB

Bobutiken • Skrantafallet 9 A • Telefon 657 10 • www.karlskoga.se/hb

Krigsminnen

Matsalen på Statt en spionfara?

Fortfarande förekommer industrispionage i vårt land. Jag minns hur detta under alla krigsåren på 1940-talet var ett allmänt och ofta förekommande samtalsämne i Karlskoga och Bofors. Det förekom också polisingripande och visst tvingades en del flytta från Karlskoga på grund av sin politiska uppfattning och utländskt medborgarskap. Ryktesmaskineriet snurrade för fullt.

Ett exempel på ryktesspridningen var knutet till renoveringsarbetet på Stadshotellet. Där hade den stora väggmålningen över Karlskoga och Bofors dolts bakom ett pappersflak för att skyddas under arbetets gång. Genast spreds uppgiften att målningen på väggen var en spionrisk. Eventuella spioner kunde här med lätthet orientera sig om orten och de krigsintressanta anläggningarna vid Bofors.

Mera tyst, kanske glömt, är historien om den verksstadsarbetare i Bofors som var förlovad med en flicka vilken hade direkt kontakt med en tjänsteman på ryska ambassaden i Stockholm. Vilka uppgifter flickan fört vidare till sin ryska bekantskap fick vi aldrig höra.

Både hon och hennes fästman i Bofors fick sparken från sina respektive arbetsplatser. Och på den ryska ambassaden blev det utvisningar.

Ambassadtjänstemän utvisas

Ryssen som skaffat kontakten i Karlskoga ingick i ett nät av spioner som för rysk räkning sysslade med industrispionage. De tidningar som trodde sig veta, konstaterade att fem toppnamn på den ryska ambassaden utvisades.

Ett annat exempel som det pratades mycket om i Karlskoga på den tiden handlar om två utlänningar med svenskt medborgarskap. Båda var anställda i Bofors, en på kanon-

verkstaden, den andra hade en befattning i närheten av den centrala ledningen för företaget.

Efter några år i Bofors försvann de båda spårlost från orten, från sina arbeten, kamrater och hyresvärdar. Ingen visste vart de tagit vägen, men i pratet om de två visste man mycket och naturligtvis knöts det mesta ihop med krigshändelserna. Förmodligen var det sistnämnda helt riktigt. Många år senare, när det började blåsa snåla vindar kring president Nixon, förekom namnet på en av de två f.d. boforsanställda i några tidningsartiklar om Nixonskandalen.

Text: Alf Bande

EN
RIKTIG
OPTIKER

 SYNSAM
www.synsam.net

GLASÖGONSPECIALISTEN SYNSAM
BERGSMANSGATAN 6 • KARLSKOGA • 0586-640 70

Glasögon – Kontaktlinser
Synundersökning

”Kyss Karlsson” eller hur en bisarr rättegång födde ett bevingat uttryck

Sammanställt av Bertil Edling

Ordspråk och s.k. bevingade uttryck sätter ofta färg på vårt tal och har understundom bakom sig en intressant historia. Ordstäv ”Kyss Karlsson” är ett sådant med lite bisarr kriminalhistorisk bakgrund. Sitt ursprung har det i en tragisk händelse för i dagarna precis 90 år sedan, nämligen den 1 december 1913. Upp-takten var ett morddrama.

”Ohyggligt morddrama i Väsby”

Så löd de dåtida tidningsrubrikerna och till hävderna har händelsen gått som ”Hammarby-mordet”. Innehavaren av Hammarby apotek mördades då på sin arbetsplats och en tjänsteflicka tillfogades ett tiotal knivstyg av mördaren, som påstods vara en yngre man. Polisen fick in en mängd spår och uppslag. Snart koncentrerades spaningarna efter två italienare, Jaconelli och Valente, som tidigare häktats för lösdriveri. De ansågs skyldiga av allmänheten, måhända för att de var utlänningar och ”annorlunda” oss svenskar. Efter några dagar greps de och den yngre av dem – Valente – erkände både mordet och knivskärningen. Som motiv angav han att han ville komma åt kassan.

Italienaren Biagio Valente som gav upphov till uttrycket ”Kyss Karlsson”

Rättegång med poänger

Fortsättningen blev emellertid en ren ”rättscirkus”. När italienarna konfronterades med den döde återtog de emellertid sin bekännelse och förklarade sig oskyldiga. Flera nya vittnen intygade också i efterhand att de var oskyldiga och de försattes på fri fot. Valentés mor svimmade av glädje över frikännandet och på Bellios taverna på Norrmalmstorg ordnades en italiensk glädjefest.

Men knappt en månad återhäktades emellertid italienarna. En samfällid nämnd hade överröstat domaren! Drygt en månad senare frikändes de emellertid av en enhällig domstol, inte minst tack vare sin försvarsadvokat, häradshövdingen Axel Karlsson. I översvallande glädje över den frikännande domen ville då Valente på sydländskt manér kyssa domaren, men denne lär då ha sagt: ”Kyss inte mig, utan Karlsson!”

Rättegången hade väckt stor uppmärksamhet i Italien och försvarsadvokaten överröstes med italienska hedersbetygelser. Han blev hedersledamot av Italienska gårdfarihandlarföreningen, Italienska regeringen sände honom orden ”Commendatore della Corona d’Italia. Påven gav honom i ett brev syndernas förlåtelse och Garibaldi’s änka och dotter sände honom sin hälsning liksom en känd rövarhövding på Sicilien!

”Se det var en riktig historia” skulle säkert H. C. Andersson ha sagt om denna omtumlande rättegång. Och ett bevingat uttryck födde den. Pelle Holm, författaren till den klassiska samlingen ordstäv ”Bevingade ord” – skulle säkert instämma men kanske också mumla något om att det finns fler myter om uttryckets uppkomst – men det är en annan historia!

Tips inför julmånaden

Avslutningsvis vill jag sända med Bondepraktikaans rekommendation för Julmånaden eller Christmånaden som den kallades förr:

*”Nu vill jag leva i ljuvlighet
och nu vill jag mig varm hålla
förhoppandes att överleva vintern den kalla”.*

Om språkförbistring

”Kroppsspråket” är något man ofta talar om i våra dagar. Det finns t.o.m. konsulter i detta ämne, som lär människor att tyda och utöva det.

Själv har jag då och då under livets gång p.g.a. tvingande nödvändighet upplevt en mera praktisk tillämpning av begreppet ”kroppsspråk”.

Här kommer historien om ett av dessa tillfällen:

Året var 1978 och jag befann mig i Helsingfors som en av de inbjudna gästerna att fira dotterbolaget Oy Suomen Bofors 30-års jubileum på Kalastajatorppa (Fiskartorpet) – en magnifik anläggning, där jag f.ö. också bodde under de här dagarna.

Festen var grandios, för våra finska bröder kan det här med att ställa till kalas.

Småningom blev det naturligtvis också dans – **tansiit**, där slutar mina kunskaper i finska språket, nej förresten jag kan **kiitos**, **kyllää** och **hyvä joul**a (God Jul) också! (Reservation för stavningen).

Hemfärden krävde insatser

Något trött och ledbruten (fötterna) skulle jag morgonen därpå flyga hem – en taxi väntade och här börjar min egentliga berättelse om kroppsspråk!

Taxichauffören – en äldre gentleman var finsktalande och inget annat.

Eftersom jag tänkt mig att på vägen till flygplatsen inhandla bl.a. basturökt skinka i Saluhallen bad jag honom på svenska, tyska och engelska att köra dit, men reaktionen var bara en skakning på hans gråa huvud och lätt höjda ögonbryn!

Nu var goda råd dyra, eftersom jag lovat vissa mig närstående att komma hem med skinka och en speciell sorts finska piroger. Vad göra? Jo, här kommer exemplet på praktisering av kroppsspråk!

Kyllää sa' chauffören

Forma pekfingerarna till ett par horn – mua eventuellt lite lätt, stoppa fingrarna i mun och låtsas att ni äter – kyllää sa' chauffören och körde mig till Saluhallen!

Han var vid det här laget naturligtvis fullt medveten om att han fått en skvatt galen passagerare i bilen och höll alltså god min!

Nästa problem: Hur få honom att förstå att han skulle vänta en stund, medan jag gjorde mina inköp. Jag lade båda händerna på vänster öra, och lutade huvudet lätt på sned och låtsades sova! Kyllää, sa chauffören, och jag kunde bara hoppas att han verkligen förstod.

Jag gjorde mina inköp – taxin stod kvar och nu återstod bara den sista prövningen – flygplatsen!

Armar utåt sträck och brumma

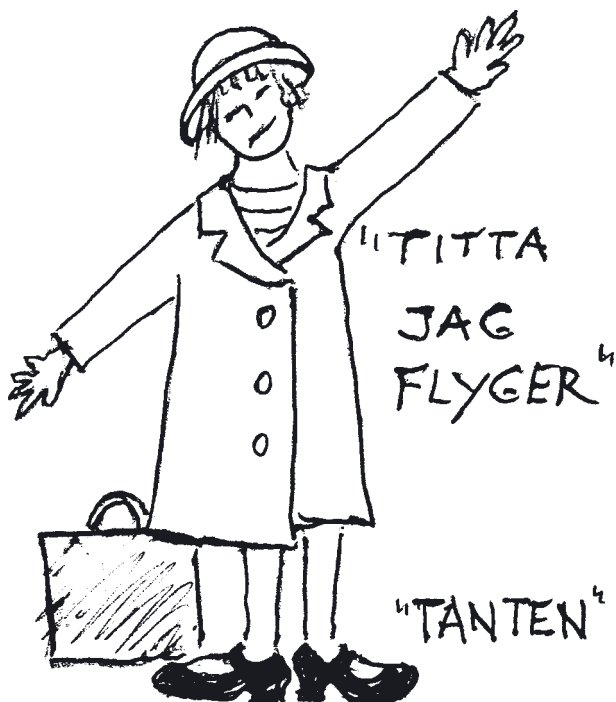
Alla som haft små barn vet hur man härmar ett flygplan – armar utåt sträck, höj och sänk dem och brumma rejält!

Jag kom till flygplatsen och välsignade det mest gångbara av alla kommunikationsmedel – kroppsspråket.

Häromdagen hörde jag i radio någon som sa', att mänskliga dofter säger mer än all världens språk. Jag undrar vilken sorts doft min chaufför den gången skulle ha översatt till exempelvis Saluhallen – kanske någon fisklukande parfym?

Hej då

Ulla

Journalister och rubriksättare kan ibland ha svårt att få till det så alla förstår innebörden, eller hur?

Sydsvenska Dagbladet

Våldtäktsman dömd till 2 år i Eslöv.

(Varför ska stackarn behöva vara just i Eslöv?)

21-åringen anhölls misstänkt för grov stöld av åklagare. (Kom åklagaren tillrätta?)

Nordvästra Skånes tidningar:

Mannen dog medan kvinnan avled.

Örebro-Kuriren:

Gynekolog hittade knarkgömma. (Var då?)

Svenska Dagbladet:

Ingen av de omkomna hade livshotande skador.

Bergslagsposten:

Inga spår efter skidåkare.

(Vederbörande måste ha flugit fram).

Huset som brann ned till grunden blev totalförstört. (Å katten!).

Ölandsbladet:

Mindre poliser till Borgholm.

(Varför skickas just dessa till Borgholm?)

Helsingborgs Dagblad:

Vi skriver alt dåligare. (Ja, speciellt i Hälsingborg)

Dagens Nyheter:

Audis dieselversion av A8 imponerar med sin låga bensinförbrukning.

Expressen:

Svältdöd blir vardagsmat.

Dagen:

Lam pojke bortsprungen.

Aftonbladet:

Polisen grep torsk i fiskhamnen.

Storgråtande bedyrade den 30-åriga porrstjärnan sin oskuld.

Östersundsposten:

Krockade med älg på motorcykel.

(Måste ha varit sevärt)

Falköpings Tidning:

Kritik mot hur sökande sköts.

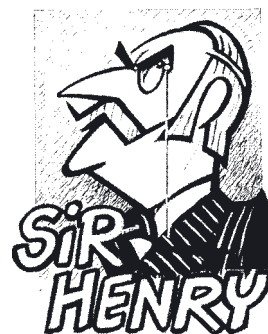
Metro:

Yrkesmördare misstänkt för mord.

Tre greps för våldtäkt på Finlandsfärja.

(Hur stor är sannolikheten att tre män tänder på en finlandsfärja?)

Den gamle farbrorn var hos doktorn för första gången i sitt liv. Han får en mängd förhållningsregler om vad han inte får göra om han vill vara frisk. Kommen till dörren vänder sig den gamle om och säger:
- Jo doktorn, får jag ha julgran?

De fyra söndagarna i Advent

Från höga höjder strömmar himmelskt ljud till människor när ett glädjebud från himlens Herre och från jordens Gud: Se Din Konung kommer!

Den första dagens maning är ett Se och inse vad som håller på att ske. Bered dig att ta emot en nasaré: Se Din Konung kommer!

Den andra dagens ord är ett Besinn att den som kommer nu han är just Din. och i ditt hjärta vill han komma in! Se Din Konung kommer!

Nu gläd dig människa och jubla Sjung och var ej längre i ditt sinne tung ty den du möter är din egen Kung! Se Din Konung kommer!

Det är en verklighet att lita på det fjärde löftesordet säger så. Han kommer och då skall du frälsning få! Se Din Konung kommer!

K.G.

Daggvåt morgon

I tidig daggvåt timma i morgonsolens glans vid kaffet på terrassen det bara vi två fanns.

I sinnet är vi ännu ett par i hoppfull vår. Med ömhet för varandra vi in i hösten går.

Det kvällas över livet och årtyngd pensionär, men nysst i morgontimmen fanns bara ungdom där.

*Oskar Hörmander
Insänd av Margot Myhr*

Följ med SPF:s resekommitté till

Chinarevyn

Stockholm

31 januari –1 februari. Pris 1810:-

Bussresa t&r, förmiddagskaffe, del i dubbelrum, middag, teaterbiljett, frukost, lunch på hemresan.

Spa-resa till Estland

17 – 23 april. Pris 3.575:-

7 dagar helpension, inkl. buss- och båtresa.

Vi återvänder till vår Spa-anläggning i Sydöstra Estland.

Vi bor på ett nybyggt hotell, mitt i den vackra naturen.

Äter gott och skämmer bort oss med ända upp till 12 behandlingar och på köpet får vi lära känna både folket, kulturen och huvudstaden Tallin.

Läkarbesök och behandlingar.

Morgonpool, bastu och stadsrundtur i Tallin

Planerade resor

Budapest i slutet av maj

Vi planerar för fler resor under våren och försommaren.
Några av dem presenteras i nästa nummer av Månadsnytt.

Vi vill passa på och tacka alla våra resenärer
för alla trevliga minnen under året
och önskar Er alla

En God Jul och Ett Gott Nytt År

Sickan Andersson och Elvi Ström

Är Du intresserad hör av Dig till resekommittén eller till expeditionen.

Den som har gjort en resa har alltid något att berätta.

Välkomna att resa med oss i Resekommittén:

Sickan Andersson tel. 140 03 • Elvi Ström tel. 383 30 • SPF:s expedition tel. 302 40.

OBS! Till er som betalar till SPF:s expedition: Medtag jämna pengar.